

t. j. z jednoscia wiary, ale z dwoma obrzadku... Zniósł ją dobrowolnie nie kto inny, tylko sam katolicki król i, jak się zdaje, katolicki biskup wileński").

Не підлягає сумніву, що колиб створено у Флоренції релігійно-обрядовий Анדרусіа, себто колиб там створено зразок унії, в якій українську Церкву позбавлено б церковно-культурної індивідуальності, тоді поширюванню такої „унії“ не перешкоджав би ні московський князь ні польський король.

У цьому історичному ствердженні скривається ключ до зрозуміння і розв'язки складного питання Унії на наших землях. Підкреслюємо: на наших землях, бо безперечно справа поєднання московсько-православної Церкви з католицькою — це зовсім окреме питання. Ось те історичне ствердження вияснює, чому справа Унії все стрімгла на мізину, коли римський католицизм 1) утотожнював себе з якоюнебудь політичною експанзією на наші землі; 2) в релігійно-обрядовому сенсі намагався поширюватись місієм шляхом, себто „здобути“, а не через порозуміння чи відповідний акт з релігійною верхівкою незалежних Церков. Ці дві помилки роблено не раз у минулому, роблять її і сьогодні. Після упадку Галицько-Волинської Держави католицької держави, Польща й Угорщина, намагалися „здобути“ її для католицизму римського обряду, утотожуючи релігійну експанзію з національною. Однак це справи поширення римо-католицизму не розв'язало. Навпаки, відтоді датується важка боротьба двох культур на нашій території, що на релігійному вістику від „периферії“ загрожує великій справі Унії. Бо відтоді зростаються концепції, яких проплатитом є сьогодні „С. Народове“, а саме: що лише боротьбою з „українським напрямком“ можливе поширення католицизму та що Східну Європу можна повернути лише „від стоворі міста Москви“. Сьогодні „Слово Народове“ признає цю можливість і за Києвом. Однак поки бодай до такої еволюції прийшло, роблено все можливе, щоб вартість Львова чи Дубна для справ Унії поменшити. Утворено Лемківську Адміністрацію, звідлано гр.-кат. єпископство в Луцьку, не допущено юрисдикції гр.-кат. єпархії на північно-східні воєводства. Не маючи наміру поменшувати місії діяльності, скажимо, „для спасення душ“, тих східно-католицьких чи греко-католицьких станиць, які сьогодні потворено на Волині та на Поділлі, поспитаємо: яку вартість має ця дрібненька діяльність для Вселенської Церкви, для універсального католицизму і для його політики?

Українська церковно-політична історія знає теж один план поєднання обох Українських Церков, закреслений справді на велику мірку. Це план похилити до життя патріархат у Києві. Творцями тої ідеї були митрополит В. Рутський та архимандрит Петро Могила. Суттю цього плану було підчинення обох Церков, Уніятської і Православної, Римові на засаді повної внутрішньої самоуправи обох Церков і під проводом одного українського Патріарха. Ми певні, що цей план і сьогодні ще актуальний. Лише справді у таких широких межах можливе поєднання обох Церков, бодай на українській території. Нема сумніву, що толіший великий план згоди „Руси з Русю“ (обох Українських Церков) на засаді рівноправності та зі застереженням української національної особовості є вічно актуальний, незалежно від хвилевої політичної конюнктури. Тим більше він актуальний сьогодні, коли настав „випадок якихсь великих політичних змін“, як каже „Слово Народове“, хоч їх не дуже надіється. Ми, українці, є в тому положенні, що їх усе надіємося. І все будемо протиставити намаганням ррбити в нашій Церкві „згоду“ в площині чужих інтересів. Так само думаємо, не буде в справі поєднання обох українських Церков акції „периферії“, Львова чи Дубна, які „контракції сильнішого осередка“, Києва. Згода Українських Церков — це не експлазія одної коштом другої або підчинення одної другій. Це вирівнювання в орбіті двох тим Церквам надзвичайно сил: вселенського універсального католицизму й української національної потеші. І — заперечуємо „Слово Народове“ — у цій згоді для її довершення безмірно більше значення матиме йма і діяльність нащадка старого українського боярського роду, митрополита Шептицького, аніж московських „фільософів Соловйова чи Бердієва і князя і ксьондза Волконського“.

*) Цитуємо з праці проф. Чуботого: „Суспільно-національна роль Унії в житті українського народу“.

СВЯТОЧНІ ПОБАЖАННЯ

на сторінках

СВЯТ-РІЗДВЯНОГО „ДІЛА“

Старим звичаєм, як і мивудими роками, з нагоди Різдва Св. відриваємо окрему сторінку СВЯТОЧНИХ БАЖАНЬ для наших Читачів.

Надіємося, що наше шановне громадянство використав цей дійсно гарний, хадгідний і дешевий спосіб святочних бажань та з нагоди щорічного Різдва пригадається своїм дорогим і близьким: кривакам, приятелям, знайомим і т. д.

Ціна поміщення бажань: 2— зол. до розміру 15 слів та 25 сот. кожне слово понад 15 слів.

Бажання, за які належність просимо надсилати рівночасно з текстом, приймаємо тільки до дня 3. січня 1935 р.

Шовінізм і реклама.

ПРОТИУКРАЇНСЬКИЙ ВІДЧИТ ПРОФ. СТ. ГРАБСЬКОГО У ВАРШАВІ. — РЕШЕПТИ РОЗЖАЛЕНОГО ПРОФЕСОРА. — ДЕМОНСТРАЦІЯ ЗА І ПРОТИ МАДЯРІВ. — „ПОЛЬЩА МУСИТЬ ЗАБРАТИ КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ!“

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 16. грудня.

Коли проф. Ст. Грабський зі Львова входив сьогодні увечері до величавої будівлі, польської Імжи у Варшаві, щоб на запрошення „Зв'язку Офіцеруф Резерви“ виголосити свій патетичний „відчит“ про „українську небезпеку у Сх. Галичині“ — з кишені його верхньої одяжки виглядало свіже число єдиного „Варшавського Дзєніка Народового“, відкритого на цій сторінці, де надруковано відому енуціяцію Апостольського Нушія Кортезія про просьбу св. Отця до народів Сх. Галичини „зложити на жертвенику спільного добра ненависть та гнів і знайти добрий спосіб взаємного порозуміння“.

Проф. Грабський не послухав, видно, наказу св. Отця. Де Рим, де Крим... Проф. Грський говорив в останніх двох роках у тій самій організації, перед тими самими слухачами те саме втретє: зміст тих промов українці знають з багатьох львівських виступів старого професора. Іхня тенденція одна: нацьковувати польську прилюдну опінію на українців...

І ми не займались би сьогоднішніми виступами львівського професора, якби не деякі актуальні, специфічні жести, вислови, підкреслені в й алозії.

Що нового сказав проф. Грабський? Зреферуємо за стенографією:

„У випадку німецької атаки німці можуть ударити на Польщу від Чехословаччини. Карпатська Україна з її урядом виступає проти Польщі (?). „Бюлетин П.-У“ пропагує спільний марш поляків і німців на Росію, треба загальмувати вплив цього видавництва. Мадяри завжди були проти Польщі, ніколи йі не помагали вони найшвидше підуть за Гітлером.“

Варшавська польська преса провалила справу спільного кордону через неумудру промадлярську політику. Український націоналізм дійшов до безміснє шаленого оптимізму. Зайквідувати польські мрійницькі фантазії про Україну над Дніпром, бо кожна Україна буде німецьким знаряддям. Росії ніхто не розібе, коли навіть Наполеон того не потрапив“.

Вовни, волічки, нитки до гафту і пам'яток

КА-РЕ-WU Львів, вул. Галицька 11. Тел. 291-66.

РОЗМОВА З МАРШ. ПІЛСУДСЬКИМ.

Далі проф. Грабський говорив широко про ненависть українців до поляків і то серед інтелігенції. Так є, мовляв, у Галичині. Над Дніпром українські маси — каже промовець — ненавидять поляків як ділчів. Про це говорив Грабський марш. Пілсудському у 1920 р., перестерігаючи його, що навіть 10-ох Пєлагорів не зможе розгромити большевиків. Німці дадуть Україні 10-тикратно більшу поміч. Колиб навіть — як пише „Ліоїтика“ — українська інтелігенція, скажимо, з Бережана пішла будувати українську державу над Дніпром — то вона вернеться назад на чолі війська.

НАЙТІСНІША СПІВПРАЦІЯ З МОСКВОЮ!

„Уряд зробив шасливий жест, звільнивши порозуміння з Москвою. Тобто його розбуду-

вати. Треба — казав шановний професор — разом з Москвою і Румунією заїквідувати українців. Москва це зробила влучно конц. таборам. Можливо, що німці будуть самі будувати Україну через Румунію, але я не певний, чи вона зможе“...

В ЖЕ ПОЯВИВСЯ!
П Т О М ПОВІСТІ

ВАСИЛЯ МАСЮТИНА

ЦАРІВНА НЕФРЕТА

основаної на сенсаційному відкритті гробу єгипетського фараона Тутенхамона.

ЦІНА П. ТОМУ ЗОЛ. 2.50.

Дістанете у Видавництва „Діло“, Львів, Ринок 10, або у всіх книгарнях країн.

РЕВІНДУКУВАТИ!

„Найкращий засіб на ліквідацию українців у Сх. Галичині — парцеляція і ревіндикація. Цілий польський нарід мусить поджувати а. нод. Мйодонському з Перемишля, що зорганізував акцію ревіндикації хаджачової шляхти. Армія помогла до багато, не зважаючи на сиротів „руських попуф“ (дослівно — КТВ). Я б — говорить проф. Грабський, ходжчи по сироті, мов у себе по хаті — три роки тому а дматцією у прем'єра ген. Скадковського і розказав йому про факт, що коли польський хаджач Галичині приходить до старостів, то адм. країни, щоб його краще потрахувати“.

„ЗАПРЕНУМЕРУЙ „ДІЛО“!

Далі проф. Грабський оповідав про те, небиліції: „Найбільше польських душ іхні „Маслосоюз“, що польським хлопам аи могоді платити більше, ніж українським. А коли вони до цього привикнуть, тоді „Маслосоюз“ каже „Запренумеруй „Діло“ або — вон!“ І сироті в такі ідіотизми вірили!

На закінчення свого д. цікавого реферату проф. Грабський домагався ліквідатії дотеперішнього регіоналізму себто кокетування лєків, гуцулів, поліщуків, тутешніх і т. д. та обдти усіх під „сильну команду“. Крім того давався для польських хлопів у Галичині мильного кредиту, щоб могли так жати і та загосподаритися, щоб „русини, побачивши це пригадали собі, що вони також мали колись й да або бабцю — польку“.

Треба — казав професор єдинокі — зобавити українські товариства усіх дєтєкит субвенцій, треба — повторив б. політик — та озброїти польське громадянство, щоб пра українських демонстрацій не вжнати калі поліції, треба — заплала старий демократичний публіцист — зняти варшавську домську проф. в поводи, щоб не злискувала його еволюція про українців, бо це... обурив польські а Гітліни.

Розбудова французької фльоти.

Французький міністр морської армії дав пресі інтерв'ю, в якому підкреслює важливість фльоти для оборони держави і подає план розбудови. У 1939 р. збудують у Франції 130 кораблів, у тому 4 лінійні кораблі з містотю по 35.000 тон, 2 кораблі-летунки з містотю по 15.000 тон, 3 круїзери з містотю 8.000 тон та багато кораблів іншого типу і підводних суден. Залізний тоннаж тих кораблів буде 340.000 тон. Буде це найбільше з дотеперішніх зусиль Франції в ділянці розбудови фльоти. Уряд призначає на флоту в бюджеті на 1939 р. понад 8 мільярдів франків.

17. січня 1939 р. спустять на воду в Бресті перший панцирник містоти 35.000 тон „Рішельє“. Цього самого дня почнуть будувати панцирник „Каманс“.

ВІДГУК ДЕКЛАРАЦІЇ МІНІСТРА БОННЕ У ФРАНЦУЗЬКІЙ ПРЕСІ.

Промова міністра Бонне у парламенті стріла прихильний відгук у французькій пресі,

зокрема енергійне становище до італійських територіальних ревіндикацій. Лиш деякі часописи невдоволені, що мін. Бонне не торкнувся справ середньої та східної Європи.

„Журналь де Деба“ підкреслює, що Франція не погодиться на зміну територіального статусу Тунісу.

„Евр“ вважає, що мін. Бонне не замкнув шляху до переговорів у справі Суецького каналу та вільної смуги у пристані Джібуті.

ФРАНЦУЗЬКІ ЦІННІ ПАПЕРИ ЙДУТЬ ВГОРУ.

На париській біржі від кількох днів помітна злишка державних облігацій та рент.

ПРЕМ'ЄР ДАЛЯДІЄ ПЕРЕВЕДЕ ІНСПЕКЦІЮ ТУНІСУ І КОРСИКИ.

Як подають з Парижа, прем. Даладіє переїде в січні 1939 інспекцію Тунісу, Альжиру, Марока та Корсики. Як міністр народньої оборони переїде він зокрема інспекцію військових залог та укріплень.

Не тримайте безужиточно дома **ДОЛЯРІВОН, ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОЗИЧОК ТА ЦІННИХ ПАПЕРІВ.**

Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Гродзких 1. Тел. 292-15 і 200-15.

Охороняйте цінні папери перед крадіжкою, знищенням та довідаєтесь про виграну згд. в речинці заїнасуують Вам відсотки.

З польської преси.

Гру ведуть більші сили...

„Слово Народове“ (ч. 361 з 20-го грудня ц. р.) пише про те, що Чехословаччина — правда, пляє в комунікати своєї пресової агенції — відповіла на польську ноту „в справі української протипольської акції на Закарпатті“. Праський уряд — каже „Слово Народове“ — мав би про свою лояльність і сусідську по правність.

Праський уряд може інтерпретувати польську ноту дуже широко. Прага може міркувати, що польський уряд домагаючись сусідської лояльності від Чехословаччини стає формально на ґрунті легальності і сталості її теперішніх кордонів. Хто вимагає від сусіда, щоб не мішався до його справ, той погоджується не мішатися і до справ того сусіда, отже погоджується в даному випадку не розвивати акції за прилучення Руси до Мадярщини. На на-

шу думку — це формальне пересудження справи булоб передчасне, поки не вняється акція Мадярщини при нагоді відвідин міністра Чяна в Будапешті.

„Так склалося, що майже одночасно і майже подібний протест склали в Празі: Польща і Совіти. Треба прийняти цю гримасу історії з усмішкою. Не так давно Чехословаччину вважали в Польщі за совітську агентуру і за авангарду комунізму. Сьогодні Польща і Совіти знаходяться на одному фронті. Чи проти Праги? Ні, бо Прага сама не відважилася на неприязні жести супроти Польщі і Совітів. Гру ведуть більші сили“.

„Слово Народове“ недвозначно вказує на ті більші сили заявляючи, що у теперішній політичній ситуації треба було звернутися не тільки над Влтаву, але й над Спресу,

німецьких братів“, що знаходяться на російській території“.

Щоденник „Орл“ пригадує, що всі можливості походу Гітлера на Україну — це одна частина пляну, намисленого Гітлером у його книжці „Майн Кампф“. Мета Німеччини захопити в Росії значні простори, що придалася би для колонізації і як джерела сировини.

„Матен“ на своїй першій сторінці, там, де друкує грубим друком усіякі гасла і займає принципіальне становище до різних справ заявляє, що Франція не гадає вишуватись у нову складну ситуацію з українською проблемою та повинна дати собі спокій зі Сходом Європи.

Роялістична „Аксіон Франсез“ нападає, як звичайно, на членів уряду, що „вони, промахнувшись у своїй спробі витягнути Францію у війну для гарних очей чехів, тепер готові пожертвувати двома мільонами французів для України“.

„Парі-Міді“ з 15. ц. м. дає на першій сторінці сенсаційні заголовки „Похід на Схід. Україна — край пригод. держава мрії, око Провидіння для письменників і завойовників“. Під цим заголовком — підзаголовок „Вона видала геніального письменника Миколу Гоголя, що писав по російськи“. Ще нижче п'ять малих географічних карт, як виглядала Україна в 1500 р., у 1700, 1810, 1918 і 1938 р. У цій великій статті є всього потрохи: географії, історії та літератури. Часопис, щоб заспокоїти голод актуальності читачів, зупиняється головню на прізвиську Гоголя, якого знають у Франції з численних видань, хочби „Тараса Бульби“ (з нього зробили французьку оперу). Є тут теж пригадка про похід Карла XII. у порозумінні з Мазепою, про берестейський договір, про Петлюру, Денікіна аж до сучасного стану. Прізвисько Гоголя нагорі — для сенсації.

Французькі часописи напередки приносять усіякі звістки про Україну та українців, щоб задовольнити цікавість широкої маси своїх читачів.

Україніка у французькій пресі.

Французька преса не перестає присвячувати українцям усіякі статті, починаючи від загальних, де є міркування про політику Східної Європи, сучасну, вчорашню і завтрашню, аж до чисто інформаційних на тему: що це за такий край Україна, хто такі українці, звідки взялися і чого хочуть. Поважний пів-офіційний „Тан“ після двох передовиць п. з. „Проблема України“ та „Українська справа“ приносить 15. ц. м. на нову статтю географа І. М. Гобле у відділі „Географічний Кур'єр“. Є це перша частина ширше задуманої статті, що починається так:

Країна більше-менше простором Франції і тільки трошки менше заселена, де населення говорить окремою мовою, залишилася поза увагою тих, що перероблювали карту Європи в 1919 р. на підставі принципу національностей і мови: це Україна. Можна б її назвати краєм, якого не бачимо або краєм без назви, бо він майже ще з модерних географічних карт. А проте наші давні картографи знали його: між 1646 і 1650 р. почали видання „Делінеації спеціальної аккурації України“, якої друге видання п. з. „Опис України“ (уже по французьки) появився у Русі у 1660 р.; у 1718 р. панове Сансон випустили карту „Червоної Русі або польської, що охоплює провінції Червоної Русі (в оригіналі „Руссі“, що може означати теж „Росії“), Волині та Поділля, популярно знані під назвою „України“; вже сам заголовок із своїми двома складними термінами показує на дивну політично-географічну складність українського середовища“.

Після цього вступу йде історичний огляд, що починається від Геродота. До статті додана сучасна етнографічна карта України, де означені межі поширення української мови.

Більшу політичну статтю присвячує українській справі „Фігаро“. Стаття звязана з німецькими плянами походу на Схід. Читаємо там: „Німецький плян походу на схід передбачує не збройне завоювання країн на своєму шляху, а економічний протекторат над ними, залишаючи їм відомі політичні гарантії. Цей плян може йти або на південний схід через балканські країни до східної частини Середземного моря, або через Дунайську долину, Підкарпатську Русь, Румунію та Україну до Чорного моря, чи врешті через прибалтійські країни і північну Росію до Балтійського моря. Перший напрям (південно-східний) невідомий для Німеччини тим, що вона неминуче зударилася би з італійськими та англійськими інтересами. Третій напрям (прибалтійський) веде на землі не дуже плодотвірні. Отже залишається другий напрям — Дунай, Карпати, Україна і Чорне море“.

„Фігаро“ вказує на труднощі на цій дорозі — на Мадярщину, яку підтримує Італія, що не схильна спростити німецькій експансії на схід, і Польщу. У хвилині, коли Німеччина опиниться в Совітській Україні, „вона буде спекулювати на недоволенню населення, якому московський уряд вічно не вірить, на старому ферменті антисемітизму і на вірності німецькому духові німецьких колоній в Україні. Недалекий той день, коли Гітлер заговорить про чинищення“.

ЯПОНСЬКІ ВІЙСЬКА ЗОСЕРЕДЖУЮТЬСЯ В МАНДЖУРІІ.

Як подає Райтер, на залізниці Пекін-Мукден збільшено товарний і пасажирський рух тому, що цією лінією перевозять з Китаю до Манджурії 5 японських дивізій.

КРОВАВІ ЗАВОРУШЕННЯ В БІРМІ.

У Рангуні поліція розганяла демонстрантів, що рекрутувалися головню з молоді; при цьому потурбовано коло 100 осіб. Більшу частину шкід замкнуто.

Просимо

пам'ятати

про

1'50 зол.

належність за післяний Вам наш великий КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ „К Р И Н И-ЦІ Я“ на 1939 рік. Належність просимо переслати блянкетом ПКО ч. 504.064 (Діло) з допискою „Кр. 39“.

з Лейбур Парті, питався чи прем'єр може заперечити, що під час своїх відвідин у Римі він не заключив ніякого порозуміння з Італією без застереження, що Палата Громад мусить дати на це свою згоду. Чемберлен так заперечення дав. Це знак, що хоч Англія не має ніяких зобов'язань супроти Франції на випадок нападу Італії, то все-ж французько-італійського конфлікту не вирішать без голосу Великої Британії.

Не вирішать його і без голосу Німеччини, хоч німецькі політичні чинники досі не заняли

у цій справі становища. Але заява мін. Рібентропа про тривалість політики „оси“ тут найбільш міродайна. В чотирикутнику, в якому замкнулася тепер європейська політика, Німеччина не може стати не по боці Італії. Це ясне. Тому розбіжність політики обох контрагентів осі Берлін—Рим, хоч як дуже дехто хотів би таку розбіжність бачити, — це покищо тільки оман. І всі розрахунки, що спиралися на тій омані, дуже небезпечні, байдуже, яких справ вони торкаються: середньо- чи східно-європейських.

Великий успіх

принесе Вам **реклама**

на сторінках

СВЯТ-РІЗДВЯНОГО

„ДІЛА“

Малий гріш вилadenий у рекламу

100 % оплатиться 100 %

Замовлення приймає „Адміністрація „Діла“ тільки до дня 3. січня 1939 року.

Здається можна зовсім погодитися з автором, що „цього вистачить“, щоб уявити собі, чим є та як виглядають організації групи пп. Певного-Тимошенка.

Для характеристики цих організацій, про які було тільки гомону в „певній“ пресі, автор Тойсамий додає ще кілька рисок:

„Чи можна дивуватися громадству, що в таких умовах тікає від наших організацій? Що не хоче платити складок, коли бачить, що йдуть на марне? Не хоче танцювати під дуку осіб, що виявляються кепськими дударями? Не хоче бути лише тлом, на якому мають виступати постаті голів... Не хоче носити татра і триганти тому, що осмілюється мати власну думку.“

Автор ще надіється, що може знайти авторитетна особа, здібна оживити ці мертві паперові організації.

Гадаємо, що автор помиляється. По-перше чому він думає, що ці товариства творилися для того, щоб вони щось робили, а не лише були фікцією, параваном, за яким вирішувалася доля справжніх українських організацій, які створили наріж: а подруге, ніяка рослина, що не має коріння в ґрунті, жити не може.

Доля всіх фіцій і мільйонів бальок одиноків. Вони виконали свою роль і тепер можуть собі тріскати й розвіяти. „Голови“ інтерес зробили і досить з них. Зрештою, того, кому вони були потрібні, вже нема.

В кожному разі „Шлях“ зробив чималу прислугу українському народові, показавши, що „король голів“.

С. С.

Де переводити шкільний плебісцит?

З Ген. Секретаріату УНДО ми дістали до поміщення такий комунікат:

На днях було в пресі поучення у справі шкільного плебісциту за українською мовою навчання на підставі нового виконного розпорядку Міністерства Освіти з 25. листопада 1938 р. (В. З. Р. ч. 94. поз. 637 з 1938 р.).

Одним з найістотніших моментів у цій плебісцитовій акції є питання: в яких громадах можна тепер переводити цей плебісцит.

На основі об'їзника Львівської Шкільної Кураторії з дня 16. грудня 1938. ч. 4020/38 місцева шкільна влада, себто в першій мірі управителі народних шкіл та шкільні інспектори, зобов'язані інформувати батьків чи опікунів, у котрих школах можна в теперішньому речинці переводити шкільний плебісцит за українською мовою навчання. Об'їзник вказує, що тепер можна переводити шкільний плебісцит у тих школах, в яких правосильне рішення про мову навчання видала шкільна влада в часі між 1. вересня 1932 р. і 31. серпня 1933 р.

З огляду на те, що саме в 1938 р. відбувся масовий шкільний плебісцит за українською

мовою навчання, в якому взяло участь 250.000 українських батьків за 350.000 українських дітей у шкільному віці і в 1933 р. Кураторія Л. Ш. О. видала відмовні оречення всупереч рішенню Найвищого Адміністративного Трибуналу з 2. грудня 1932 р. — тому в теперішньому речинці (від 10. грудня 1938. до 10. січня 1939. р.) дуже багато громад є саме на черзі до виношення шкільних декларацій за українською мовою навчання.

В багатьох випадках українські батьки мають документи останнього рішення шкільної влади у справі мови навчання в дотичній школі.

Якщо управи народних шкіл чи шкільні інспектори відмовились би дати інформації або дали інформації невірні з фактичним станом річ, тоді звернутися негайно до Кураторії Л. Ш. О. у Львові і повідомити про це Головного Секретаріату УНДО у Львові, Пасаж Гавсмана ч. 6/Д.

Чеський державний секретар при карпато-українській уряді?

Президія Чеської Народної Ради в Хусті, яка перед кількома днями, як ми писали, уклонила, відвідала прем'єра о. д-ра А. Волошина та міністра Ю. Ревая, яких заперечила про свою лояльність до карпато-української влади та засувала актуальні культурні, соціальні й господарські потреби чеської меншини. Крім того згадана делегація висловила побажання, щоб, подібно як для німецької меншини на Словаччині та в Карпатській Україні, так теж і для чехів у Карпатській Україні установлено при президії карпато-українського уряду державного секретаря для чеських справ. Крім того делегація обговорювала теж форми

постійної співпраці чехів у державній адміністрації та на інших становищах з урядовими чинниками.

ЧЕСЬКА ПРЕСА ПРО ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЖИТТЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Праське „Чеське Слово“ містить довшу статтю про зріст національної свідомості в Карпатській Україні Стаття обговорює завдання, діяльність та чисельність „Української Національної Ради“, „Просвіти“ і „Січ“ та підкреслює, що після віденського арбітражу не було в Карпатській Україні ні одного ренегата.

— о —

Зза куліс Волині.

ПАПЕРОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ.

Дня 23. листопада н. д. відбулися в Луцьку перші загальні збори Видзвинного Т-ва ім. князя Константина Острожського, заснованого ще перед двома роками, і нарешті вибрано управу та реалізаційну комісію. Це черепашине темпо нової організації навело місичник „Шлях“ на дуже отверті міркування. Критикати організації, які заклали табор Певного, завжди було звичне з деяким ризиком. Через те, що й досі українське громадство не знає, що робилося за кулісами цих організацій і що вони собою уявляли.

П. Ів. Тойсамий уперше відслонив крайні куліс у ч. 12. „Шляху“ в статті „Без сорому на-жу“ й показав світові, що саме за згаданими чевнівськими організаціями криється.

Перш за все що зазначалося від табору Певного, кині табору п. Тимошенка? Про, це „Шлях“ каже так:

„Звизалося на зборах коло 25 осіб, з того кілька апоз Луцька. Зустрілися за кількома ви-нятками ті самі люди, що бувають на всіх зборах усіх українських товариств у Луцьку та майже всі анахольдяться у проводі як не того, то іншого товариства. Кидалося в вічі, що величезна більшість луцького громадянства, що перед кількома роками тримала звязок з українськими установами на терені Луцька та співпрацювала з ними, не виявляла зацікавлення новоповставшою організацією, хоч напевно з уваги й потреби її існування дає собі докладно справу. З жалів, що висловлюють провідні оди-ниці деяких інших товариств, виносимо вражен-ня, що й там контакт з громадянством опався.“

Мертвеччина, що панує навколо цих установ, є доказом, що справи справді мають погану.

Кажучи, що „цих фактів не годиться стидливо ховати“, п. Тойсамий стверджує, що є всьо го „два десятки людей“, що ще виявляє таке-сяке зацікавлення громадською працею, але відкидає жалі цих провідних осіб на байдуж-ність маси громадян, бо винні не вони, а про-відники отого табору.

„Знаємо, — каже автор установу, що за п'ять років не скликала загальних зборів і не хоче дати звіту зі своєї діяльності, розгубила всіх членів, два роки не дає відповіді на запити про вступлення в члени, хоча управа сама за-пропонувала численним громадянам скласти ці запити, та хоч ця управа на сьогодні складається з 2-ох членів на 5 вибраних шість років тому на трирічну каденцію. (Чи не Театральне Т-во? — Авт.). Знаємо провід другої, недавно живої, а тепер мертвої установи, що не діялась на домагання членів, два роки не хоче скликати загальних зборів з остраху, щоб його (про-від) не відкидали за лівину бездіяльність та повний розвал організації“ (Чи не Т-ва ім. Пе-тра Могили?).

„Знаємо третю установу, зорганізовану два роки тому, що мала всі вигляди на кнайкращий розвиток, а все-ж це сьогодні труп, що лише компроміт українців в очах інших“ (Чи не спортове Т-во „Стир“? — Авт.). Загирив і цю новий посвід, що рався, аби за всяку ціну захопити її в свої руки...“ (Четверта устано-ва (?), що на папері існує вісім років — і не може доплатитися хто стоїть в провазі її.“

к о о п

ГОТЕЛЬ

**НАРОДНА
ГОСТИНИЦЯ**

Львів, вул. Косцюшка 1, тел. 201-32 і 201-33

Милі, вигідні фінансово чисті кімнати по найнижчій ці-нах. — В готелі приватний гол, вінда, телефон, ел-палки, білуща зимна й тепла вода для ванни. Шлях Гостей. — Готель центрально оґрітий.

2013-14

ПЕРШИЙ СЛОВАЦЬКИЙ СОЯМ ЗБЕРЕТЬСЯ 18. СІЧНЯ 1939.

Словачський уряд рішив на вчорашньому за-сіданні предложити през. Гасі внесок скликає сойм на 18. січня. На цьому самому засіданні ухвалено приписи про редукцію чеських ур-довців та заборонено суддям і урядовцям ку-ратури вступати до гвардії о. Гайки.

— о —

ПОЛЬСЬКО-СОВІТСЬКІ ТОРГОВЕЛЬНІ ПЕРЕ-ГОВОРІ.

Від 16. до 19. н. м. відбувалися у Моск-ві розмови між наркомом закорд. торгівлі Мис-ном та представником польського міністерства торгівлі і промислу Лиховським; вони усто-вили пунктиції майбутнього товарообміну між обома державами та порозумілися, що в січ-ні відбудуться польсько-совітські переговори, які полагодили всі питання торгівлі між обо-ма державами.

Станиславівська атмосфера.

(Спроба проаналізувати причини.)

Вже від кількох днів просто завмерло у Станиславіві зорганізоване громадське життя. І не тому, що громадяни може на думку вимерли. Ні! Укась душевна чума впадала в душі станиславівського громадянства і точить їх. Трагедія ще більша в тому, що на кожному кроці чуємо незадоволення з такого стану, що кожний критикує станиславівську атмосферу, оту апатію й бездіяльність, що так „велично“ царюють у нашому місті. Та всілякі негодування чи протести робляться одиночно, у маленькому гурті, а не бачимо зорганізованих намагань рішуче протиставитися, змінити але на добре. І деж причини?

Хочемо власне кинути кілька думок з надією, що може такій владі нас змусити станиславівську громаду до глибокої призадуми та до діяння. Не претендуємо до непомилковості, не вбираємося в тогу моралізатора, не хочемо ні когось особисто ганити, нікому „на зість“ робити — та довше спати не можна, не можна оолазніти тоді, як національне добро прикажує нам ційко зорганізуватися.

Якіж то причини розбиття та збайдужіння станиславівського громадянства?

1) До одної з головних причин зачисляємо та велику скількість товариств. Є в Станиславіві ціла низка таких товариств, які поза збиранням щомісячних вкладок не проявляють ніякої діяльності. Оце розпорошення сил спричиняє збайдужіння, починається до неповажного трактування обов'язків члена т-ва. Кількож то членів станиславівських товариств густо-часто не знає, як називається... голова т-ва, не кажучи вже про склад виділу, про працю Т-ва? І як тоді може т-во розвиватися, як може причинитися до зорганізування громадянства, коли проводи товариств не знають, якими силами розпоряджаються? Завісив в нашому місті (чи й у інших теж?) чомусь то такий дикий звичай, що кожне товариство всякими способами прямує до збільшення рядів членів, не оглядаючись на те, чи хтось виказує зацікавлення тим т-вом, чи ні! Вмовляють просто в громадян, що їхнім „святим“ обов'язком належати до всіх товариств. Ніхто не питає громадянина, чи він відчуває потребу бути в тому чи іншому т-ві, ніхто не хоче чути про те, що краще бути діяльним членом у двох-трьох товариствах, ніж у всіх... паперовим. О, п'ятдесят сотиків, хочеш чи ні, тільки там більше в товариській касі — це найбільший і єдиний хіба аргумент. І введення та прийняття, звичай зробив із громадян бездушних членів, що контакт з товариством навіають... раз у місяць, як платять обирачеві вклади. І чи при такій „діяльності“ може бути якабуд мова про зорганізування громадянства? Не хочемо тут твердити, що вклади т-ву непотрібні — це булоб смішне! Але хочемо теж підкреслити з притиском, що т-ва, які не

але стоять під оглядом фінансовим, теж нічого не роблять.

2) Черговою причиною зачумлення станиславівських відносин узагаємо взаємне недовіря, який неоправдано підозрівання, охоту докучити один одному і через те повну відсутність товариського життя. Станиславівське громадянство позбавилось у малі гуртки, що взаємно себе адорують, або мазають інших всяким болотом, або поза собою світа божого не бачать. Це замітне на кожному кроці.

3) Помічаємо всюди брак охоти до ідейної громадянської роботи. Кожний чекає, аж хтось зробить, ніхто не хоче на себе брати відповідальності! І це діється тоді, коли світ чекає від українців дія, не снів! Коли перед нами майбутнє, яке вимагає від кожного відповідальної праці!

4) Багато в нашому громадянстві попадає людей не на свої місця. Для матеріальної користі й особистої наживи вдають великих патріотів, грають майстерно на патріотичних струнах, та в кінцевому ефекті зневіряють лиш охочих до праці. Ганять у нас поза очі таких „патріотів“, клеймлять їх, та... всеж на зборах ухваляють їм абсолюторію й нерідко „через аклямацію“ знову вибирають тих самих. І в той спосіб виховуємо неробів, галапасів, що жирують на патріотизмі. І болоче, що здаємо собі докладну справу з тої аномалії і ніяк не зараджуємо зау. Навпаки: коли знаходиться відважний, що береться за санування гнилих відносин, то йому такі колоди під ноги кидать, що анеохочений... влазить сам у болото!...

5) Та чи не найбільшою причиною сумних станиславівських відносин є пропаст між громадянством та духовенством, чи може рашне не духовенством, а його репрезентантом. Не будемо тут затаювати, що різкі виступи та деякі зарядження Преосв. Хоминина у великій мірі причинились до розбиття громадянського життя, до затроєння атмосфери. От хочби влазити на заснування „Скали“, заборону належати духовенству до світських товариств (а хтож має бути тим ідейним взором, як не „вчашеник“?), опіка та співпраця з ославленим д-ром Ляком, постійна абсенція на українських національних святах, несправедливі посуджування українського народу і т. д. — оце безперечно ті справи, що зачумили станиславівську атмосферу, що спаралізували сильно громадянську роботу.

Все те справи прикрі і прикро про них писати, але годі. Треба раз сказати правду. І знайти якийсь вихід з прикрої ситуації, вихід боти дай частинний. А таким виходом буде об'єднання та збільшена десятикратно активність всіх ідейно здорових українських національних сил у нашому місті.

Б. Лискевич.

„ЛОТО“, Львів, Синотуська 21.

КАРПАТОРОСИ „САМОВИЗНАЧУЮТЬСЯ“...

ХУСТ. В Мукачеві почав виходити орган бродівсько-фенікшівських розбитків. Його назива „Рутен“ говорить сама за себе. Вчорашній „русские“ пишуть у вступній статті заяву, що „рутени“ корони св. Стефана не мають нічого спільного ні з українцями ні з росіянами та почувують себе частинною мадлярської нації

ПРЕЗИДЕНТ ГАХА НА СЛОВАЧЧИНІ.

Президент чесько-словацької республіки д-р Гаха виїхав учора на Словаччину. Ця перша подорож нового президента до Словаччини має святочний характер: в усіх більших містах і на залізничних з'їздах, де задержався президент, збиралися юрби населення, вітаючи голову федерації. Найбільш величаво приїхали президента Гаху в Брні

З нагоди свят жіночі і мужеські одяги ШАПІРА

БОЛЬШЕВИКИ СКРІПЛЮЮТЬ АРКТИЧНУ МОРСЬКУ БАЗУ.

На територіальних морських водах помічено чимало підводних суден, що плали з півдня в напрямі Ледового Океану. Мабуть були це совітські підводні човни, збудовані в Ленінграді й призначені для скріплення підводної совітської флотії в Мурманську.

ЕСПАНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ЛІТАКИ ЗАТОПИЛИ БРИТАЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Еспанські нац. літаки збомбардували Барселону. Підчас залету на пристань затопили вони 1400-тоновий британський торговельний корабель „Стенкрофт“; ніхто зі залоги не згинув.

На Барселону впало 70 бомб, які поробили великі шкоди; кількість жертв ще невідома.

РОСІЙСЬКА ЕМІГРАНТСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ НА ПОСЛУГАХ КОМІНТЕРНУ.

Перед Різвом фінляндська поліція перевела ревізію серед членів білогвардійської організації „Народний трудящийся союз нового покоління“, яка проявляла діяльність на совітському пограниччі Фінляндії, Естонії та Латвії. Арештовано 14-ох членів цієї організації, бо є підозріння, що вона була одною зі замаскованих експозитур комінтерну.

ПРЕЗИДЕНТ НІМЕЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО БАНКУ ВИБИРАЄТЬСЯ ДО ШВЕЦІЙ ТА ФІНЛЯНДІ.

У німецьких господарських колах говорять, що президент німецького державного банку д-р Шахт виїде в першій половині січня до Гельсінгфорсу (мабуть 7. січня) та Стокгольму.

ПРОТИБРИТАЙСЬКА ЗМОВА В ІРАКУ.

Змовники плянували зближення до Німеччини й Італії.

Поліція викрила в Іраку велику політичну змову. Змовники плянували переворот, після якого вони хотіли прогнати теперішнього короля, з'їзати зв'язки з Англією та увійти в ближній взаємовідносини з Німеччиною та Італією. Агенство чимало осіб, м. ін. високих державних достоянств.

Шукайте... українські... абдиції...

УКРАЇНСЬКИМ БАТЕРІЙНИМ РАДІОПРИЙМАЧЕМ

е-КОМП

ЛВІВ, СИНТУСЬКА 29

Франція готова заспокоїти деякі італійські домагання в Джібутті, але не піде на уступки в Тунісі.

Паризький кореспондент агенції Стефані повідомляє, що французька нога яку франц. амбасадор доручив передучора мін. Чинові,

1) потверджує незайманість франц. колоній,

2) підкреслює, що привілеї, призначені італійцям у Тунісі, становлять максимум уступок,

3) допускає можливість ректифікації кордонів згідно з італійськими домаганнями,

4) висловлює погляд, що питання Суецького каналу можна вирішити лиш у безпосередніх переговорах між Італією та Єгиптом

5) допускає можливість порозуміння у справі італ. інтересів у пристані Джібутті та в експлуатації залізничі Джібутті—Аддіс Абеба.

К І Р

ЛВІВ, Уейського 6. Тел. 280-88.

СТАНІСЛАВІВ, 3-го Мая 4. П. тел. 235.

П Л Я Н И

КОШ ГОРИСИ

Б У Д О В И

Дос. Скрипник перестав бути генеральним секретарем Волинського Українського Об'єднання.

СПІЛЬНА ПРАЦЯ УКРАЇНСЬКИХ І ПОЛЬСЬКИХ ПОСЛІВ ВОЛИНИ.

Дня 4-го грудня ц. р. відбулося засідання головної управи Волинського Українського Об'єднання. Між іншими справами головна управа ствердила, що не вважаючи на поширені серед громадянства чутки, які до Української Парламентарної Репрезентації Волині, ані до Волинського Українського Об'єднання не зверталася ніяка інша політична група з пропозицією налязати співпрацю чи то на терені союзу чи в краю. Також Волинське Українське Об'єднання ані його посольська група не проявляли ніякої ініціативи в цьому напрямі.

На тому самому засіданні головна управа прийняла до відома резигнацію посла С. Скрипника зі становища генерального секретаря ВУО.

Дня 9-го грудня відбулось у Варшаві спільне засідання української і польської посольської групи Волині, на якому ухвалено відбувати спільні наради в господарських справах Волині, щоб узгодити виступи у тих справах у комісіях та на повних засіданнях союму і сенату. На тому засіданні устійнено чотири комісії: хліборобську, комунікаційну, промислово-й культурно-освітню.

Мадяри виселяють українців.

Не вважаючи на постанови демітаційної комісії, мадяри виселяють українців зі земель, відірваних від Карпатської України. 19. ц. м. виселено знов 8-ох українців.

МАДЯРИ НАКИНУЛИ УКРАЇНЦЯМ ГРИГОРІАНСЬКИЙ КАЛЕНДАР.

Мадярська влада звела на прилучених землях григоріанський календар для греко-католиків. Це викликало велике обурення серед українців.

ПРИСУДИ ЗА АГІТАЦІЮ ЗА ПРИЛУЧЕННЯМ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ДО МАДЯРЩИНИ.

Суд у Великій Березні засудив 8. ц. м. Юліана Кайлиера та Юліана Пашкуляка кожного на 2 роки в'язниці за агітацію за прилученням Карпатської України до Мадярщини, на основі 2. параграфу закону про охорону республіки. Подібних процесів відбудеться ще більше.

Димісії румунського міністра закордонних справ?

З Бухаресту наспіла вістка, що румунський король прийняв димісію міністра закорд. справ Компена та заіменував його першим амбасадором при Ватикані. Румунське посольство

при Ватикані підносять до ступня амбасаді від 1. січня.

Міністром закорд. справ став Григорій Гафенку.

Фантастичні мрії Гротескового претендента до царського престолу.

У пресі появилися були фантастичні поголки, немов би Гітлер, змагаючи до відірвання України від СРСР, брав під увагу можливість, що український престіл у Києві обирає претендент до російського престолу, великий князь Володимир.

Цей останній помітив у „Матені“ дементи, в якому підкреслив, що ніколи не говорив з Гітлером ані з його представниками. „Коли я колись маю водити Росію — заявив він — то лиш цілою Росією. Для мене існує дилема: все або нічого“.

Не знати, що більше подивляти: чи хворобливу фантазію журналіста, який розсвіав т. неймовірні поголки, чи тупет викиненого на брук нащадка Романових...

ЧИСТКА В КОМСОМОЛІ УССР.

Як подає Азас, на пленарному засіданні центрального комітету комсомолу УССР виключено з комітету його п'ятьох дальших членів, яким закинуто недостачу політичної чуйності. Ще одного члена виключено за зв'язки з „ворогами народу“.

Печінка є фільтром для крові.

Зачекавши кров через залізна печінка може спричинити багато різних недомог, артретичні болі, ломоти в костях, болі в голові, нудоту, відбиття, болі в печінці, посмак в устат, бреш апетиту, свербіж шкіри, свербіж до ажурі, цупкі і висипи на шкірі, нуді до товстим, млявості, обложення йог. Насудки аж переміни матерії кишків організм і пригнічують старість. Рационалізм, агітацим в прервено лікуван-

ним є порушення чистоті крові і широк. Дев'ятилітній досвід доказав, що в видухах на основі переміни матерії, зривного запору, зловонних замінках, нудоті, артретичнім відбиттям зловонь є „ХОЛІКІНАВА“ Г. Нелювського. Дармаві брошура засоває фіз.-хем. лабораторія Холекінава Г. Нелювського, Варшава, Нова Острів 5, а так агітацим і агітацим овлада. 2202 1-1

Присилайте передплату.

Литовцям краще — білорусинам гірше.

Варшава, 19. грудня.

„Діло“ одне з перших подало було докладно вістки про реституцію литовських національних організацій і товариств у Польщі як природний явище поправки у польсько-литовських відносинах.

Мин. тижня відбулась у вилнському воєвідському уряді конференція з делегациєю литовських діячів у справі оснування нового „Литовського Т-ва Наукових Студій“, що має заступити розвиване владою „Лит. Наук. Т-во“. Делегациі литовців запропоновано опрацювати статут т-ва і представити владі до затвердження.

Впрі з поправками ситуації на землях з литовської національною меншиною самі литовці з власної ініціативи розпочали скріплену пропагандистську працю на терені Варшави. М. і. активну працю в тому напрямі почав вести Союз Покрителів Литви, що на днеш догва-

нізував цікавий відчит двох литовських діячів про підстави економічного розвитку Литви.

Принатіжно зауважимо, що по Варшаві кружляють чутки, будаю б нові іменовані (на місце посла Скрипи) литовський посол у Варшаві мав у короткому часі на власне прохання виїхати на інше дипломатичне становище.

Серед литовців у Польщі панують наарага — як довідуються — оптимістичної настрої щодо дальшого розвитку їхнього культурно-національного життя, про що дуже виразно сказав зрештою польський посол у Ковні Хорват в інтерв'ю для литовської преси.

Інакше у білорусинів. Оце відомі білоруські діячі о. о. Павлович і Станкевич, політичні провідники християнської демократії і фактичні керівники білоруського національного життя, дістали наказ за 28. ц. м. виїхати в Вільню.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Субота, 22. грудня 1912.

ПОСВЯЧЕННЯ ЦЕРКВИ СС. ВАСИЛІОНІ.

при вул. Зибікевича відбулося віра при частинній участі духовенства. Впрес, митрополит Сильвестер у сослуженні крилошан оо. Пеліма, Биланого, духовного гр.-кат. семінарії в. Дельмандо і багатьох інших священників та при спільній торі томція довершило посвячення церкви.

НОВИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ЗАКОН ПРИНЯЛИ БЕЗ ЗМІН.

Не вважаючи на те — пише „Діло“ — що новий військовий закон приносить нові великі тварі до населення держави, пройшов він через парламент без найменшої зміни, бо... така була воля його. Очевидно річ кожна партія мусіла мати для своїх виборців аргументи, щоб виправдати, чому голосувала за законом, який приносить нові тварі. Од делякі з них:

„Пос. Пленер з ліберальної лівці застав в імні своєї партії, що вона голосуватиме за законом тільки тому, що Австро-Угорщина в союзі з Німеччиною. Пос. Пігер і пос. Грегер заклали в імні чисті, за чесні посли голосуватимуть за законом тому, що хочуть мати Австрію сильною на всяку можливість, проти Німеччини. Пос. Яворський застав в імні поляків, що вони голосуватимуть за законом з відданості для цесаря за великодушність, з якої сплила на поляків пова свобода розвитку їх національного життя в Галичині.“

Українські посли голосували за законом. „Діло“ робить закид пос. Ковальському, що він у своїй промові нічого не сказав про те, що українці за разом з іншими народами виконують свої обов'язки супроти держави, не можуть добути рівня при-

як міста, що лежить у прикордонній смуї.

Наказ влади викликав велике враження в цілому Вильні. Оба священники мусіли похити Вильню зараз по Різдвяних Святих, щоб то відслужать у Вильні останню урочисту Службу Божу, прощаючись зі своїми вірними. О. Адама Станкевича знає добре ціле українське громадянство м. і. з його сатті у „Діло“.

28. грудня з аналогічних причин мусіли покинути Вильню також Івж. Каймович, організатор білоруської кооперації, журналіст і видавець пресового сервісу „Білоруські Вісти“, що своїми інформаціями обслуговував тиж. „Діло“.

При мігранті і нервовій вразливості засидів наладі у трамваї підняв або злив, висипав з нього велику кількість прервеної гірші поді цілком Йосифа, щоб скоро усунути ці бездари.

Новинки з Карпатської України.

Новий український часопис. В Хусті почав виходити новий часопис п. н.: „Карпатська Україна“. Буде це ілюстрований та літературний журнал під редакцією письменника Василя Гренджі-Донського.

Апостольський адміністратор д-р Димитрій Нардій відіслав Великий Бичків, де його приймали великі маси вірних. Єпископ Нардій в глянцув духовну семінарію, евакуовану з Ужгороду й тамошні школи.

Інспекційна подорож мін. Ревая. Мін. К. Р. вай відіслав у товаристві референта д-ра Гонтаренка краєву лічницю в Селіщі, де оглянув збудований модерний хірургічний амбулаторій, що коштував 4 мільйона ч.к. Управлінням Івж. Колена запевнив мін. Ревая, що в прирощенім темпі докінчить будову, щоб поширена лічниця могла вже в найближчій майш працювати правильно у всіх ділянках. Мін. Ревая відіслав теж „Красний Кооперативний Союз“ і „Торговельну Спілку Господарів Кооператив“, де цікавився поглибленням кооперативної праці, яку поведуть іншими засобами ніж досі. Після перегляду уряду для матеріалу мін. Ревая вернувся до Хусту.

Шкільні різдвяні ферії в Карпатській Україні будуть по змозі якнайбільше скорочені час мобілізації та після віденського евакуації в більшості карпатоукраїнських шкіл не набулася шкільна наука. Багато вчителів Ужгороду виїхало на службу, після евакуації Ужгороду, Мукачеве й Берегове багато урядів школи шкільні будинки. Тому теж міністерство освіти в Хусті видало об'яву, щоб у всіх школах були якнайбільше скорочені.

Адміністрація гостиниць „Корона“ в Хусті перебрала покищо по виселенні віденських для, мадярського громадянства, організм „Карпатська Січ“. Згодом розширюють приміщення піднаємного будинку, який став центром громадянських сходів. „Січ“ має на стинища дуже дбайливо те устаткування, як Хуст. зовсім достатні шми.

З природи і життя.

М О Р О З.

Мешканці нашого краю мають цими днями певне враження, немовби мешкали на Сибірі. Морозний вплив сильні і несподівані. Зима нагадує Сибір, але тільки тим, що Сибіру не знають; там мороз не супроводять вітри і тому він може бути багато більший. Тепершній мороз спричинений напливом великої маси холодного повітря, що приплинуло до нас з північного сходу, а субизуного кода та холодного Сибіру, випускаючи тепле повітря, що до початку грудня створювало у нас враження осені. Цей мороз найбільше дошкульний, що нема снігу, що покриваючи землю хоронить її від остудження. Падший ще від морозу, що доходить в день до -30 ст. Ці, а вночі значно більший, є ледяно-холодний вітер, від якого холодне відслонена шкіра лупа, і замерзає віддих. Тому не диво, що мороз забирає так багато жертв, відморозжуючи і сазбо укровлені та відкриті частини тіла як носи, вуха, руки, коліна та стопи. Перше місце у разі відморозжених частин тіла займають ноги. Потім у мужчин ідуть вуха, а в жінок коліна. Головно усілякі торговці, кольпортери газет, лікарі та інші люди, змушені багато перебувати на відкритому повітрі, наражені на відморозження.

Відморозження може бути різного ступня: відморозження першого ступня, коли збліднуть частини тіла, що повстає від звуження кровоносних судин. Потім

звичайно шкіра стає червона, бо починається поразення кровоносних судин і вони нагло сильно розширюються. Появляється також опух та свербіння чи печення даної частини тіла. Лікування полягає на натиранні відморозженого місця снігом, потім іде холодна купіль, а шойно потім повільне поступне ogrivання.

При відморозженні другого ступня на шкірі появляються піхури, виповнені воднистою рідиною та сильний опух шкіри. При третім ступні бувають синьо-червоні піхури, розпад шкіри та струпи, що кінчяться змертвінням шкіри даного місця. При відморозженні другого та третього ступня треба вже конче лікарської опіки.

Давні відморозження ще довго пригадуютьсЯ їх власникам; звичайно в холодних порах року проявляється це опухом та зачервонінням шкіри на верху рук, стіп або і лідок. Вона стає під впливом холоду синьо-червона та холодна. Лікувати такі місця треба вигідною та теплою обувою чи рукавицями, гарячими купелями з додатком алуни або таніни чи онту. Можна також вживати масажу як засобу для посилення обігу крові у частинах тіла превражливаних на холод від давнього відморозження. Зрештою на ніч добре втирати спеціальну масть, яку лікар припише, звичайно камфорово-іхтіолову. Добре ділають часом перемінні купелі даної частини тіла, раз у гарячій раз у холодній воді, при чому треба перекладати її що мінути. Б. Г-й.

КАПЕЛЮХИ СВЕТЕРИ, ТРИКОТИ

мужеські
від 6.50 до 34.—
жіночі і мужеські

порукає **Е. ДУМИН** ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 4.

В погоні за пливким золотом.

У звязку з моторизацією в усіх ділянках життя поодиноких людей та цілих народів, у нас зросла непомірно потреба палива до великого числа машин, що з кожною хвилиною чимраз більше росте. Поодинокі держави кинулись до пробних верчень землі на своїх землях, шукаючи за нафтовою ропою, з якої сьогодні виробляють майже всі гінні матеріали до моторів. Нафта є сьогодні найважливішим продуктом, довкола якого обертається сьогодні нація політика деяких держав. В часі останніх кількох літ майже всі держави Європи кинулись шукати за ропою, тим „пливким золотом“, як його називають. І так Велика Британія вертяти пробні отвори углиб землі на своїй території виставила правда на сліди ропи, але без поважних вислідів. Також Франція, хоча вертять отвори на нафтою вже від 1918 р. і досі перевела на своїй території коло 200 розшукув, найшла на своїй європейській території ропу ледви в

одній місцевості Габіян. Німеччина від 1934—1937 р. вивертала у себе 162 отворів; у деяких місцевостях тої держави появилася справді при таких верченнях нафтова ропа у більших кількостях, але зараз у перших днях продукції звичайно вичерпувалася, так, що Німеччина і далі шукає за нафтою у себе і за границею. Таксамо вичерпуються джерела нафтової ропи в Італії, де її видобуття впало з 27 тис. тон (1932 р.) до 15 тис. тон (1937 р.). В останніх часах натрапили на невеликі зложжа нафтової ропи в Австрії, де в 1937 р. видобули 40 тис. тон ропи, та це покриває тільки 10 проц. запотребовання цього промислового краю.

Верчення за ропою в Бельгії, Чехословаччині та Данії не дали ніяких вислідів. І так тепер в Європі ніяка держава крім Польщі, Румунії та СССР не має такої кількості власної ропи, що вистачала для її потреб.

—о—

Отруйна їдь — цілющим ліком.

Багато тварин чи комах авторує у спеціальних зазозах отруту — їдь, що служить їм до оборони перед напасником чи до здобуття поживи. Багато з нас мало вже прикру дозгадати на власній шкірі прикрого впливу їди таких тварин як оса, бджола, шершень, а ще і ледви врятував життя коли його акусував отруйна змія. Ці останні небезпечні у гарячих краях, де жертвою їх отруйних впорсків стають тисячі людей.

Цей явище сильного впливу тваринної їди на організм людини звернуло увагу багатьох дослідників. Уже віддавна знаємо, що поміж лікарів є багато сильних отрут, що діють у великих дозах як ліки. Цікаво, що саме цілі ряд найцінніших ліків, якими розпоряджає медицина у боротьбі за здоров'я людини, належить до дуже сильних отрут. Досить агадати тільки такі відомі ліки як морфіна оїд, атропіна, стрихніна та багато інших.

Дослідн з отрутами

Дослідн над їддю тварин та комах виказали, що ці їди чи то гадюк чи бджол, ос, шершнів, мають подібний вплив на організм люди-

ни, з чого виходить, що вони мають подібний хемічний склад.

Домашня медицина знала вже здавна про лікувальний вплив тих тваринних отрут й вживала їх як нпр. їдь мурашок чи бджіл у лікуванні запяжного ревматизму та сильні нервові болі. Усі ці їди мають сильний знечульний вплив. Крім того з невизнесеної причини людина чи тварина що дістала відповідну давку такої їди, незвичайно добре зміцнялася на здоров'я та прибувала на вазі. Ось нпр. люди, що перебували протирез матичну курацію при допомозі впорсків їди бджол, звичайно почували себе добре і добре виглядали. Учений Райхарт каже, що згадані їди розпадаючись побуджують життєвий організм людини, куди дісталися, до живихої праці. Тому в останніх роках вживають лікарі зазубки згаданих їдей у лікуванні таких недуг як ревматизм, астма та туберкульоза.

Головним складником тих їдей має бути т. зв. протоксина, що має знечульний вплив і діє на кров в той спосіб, що може розпускати червоні тільки крові та приспішувати її циркуляцію, як також вона має бути тим подразнюючим чинником, що побуджує протоплазму клітин організму до оживленої праці.

Старо-турецька медицина

Як відомо, великий вплив на розвиток сучасних лікарських наук мала медична штука, що буйно процвітала у середньовіччі на Сході, головню в арабських краях. З арабською медициною і лікарями зустрілася Європа в Іспанії, де у середньовіччі була могутня та висококультурна арабська держава. Тому, що відомості про високий рівень лікарської штуки на Сході принесли європейцям араби, тому через довгі віки історія медицини знала їх, як головних носіїв лікарського знання Сходу. Тимчасом в останніх часах професор історії медицини у Стамбулі Сугейль звернув науковому світові увагу, що вплив турків на високий рівень східної медицини в середніх віках був неменший ніж арабів та персів.

Турки чи араби?

На Заході тому, каже згаданий професор, не знають нічого про старо-турецьку медицину, що старинні турки вживали у науці арабської мови, що на Сході мала таке саме значіння, як на Заході латина. До цього ще причинилися приписи корану, що забороняють у магометанському світі розрізняти поодинокі народности. Тому й не диво, що всі твори турецької медицини йшли на рахунок загальної цивілізації ісламу. Також багато славних старинних лікарів, що їх звичайно вважали арабами, були турками, як нпр. славний Авіценна. Це potwierджують імпозантні руїни та великі архіви, що збереглися ще до наших часів. Бібліотеки Стамбулу та більших турецьких міст мають ще досі багаті збори лікарських рукописів; у деяких з них є багато гарних ілюстрацій та мініатур. Ось нпр. у своїм підручнику хірургії зобразив турецький лікар Шерефеддін рисунки хірургічних приладів, з яких багато подібних до сьогоднішніх.

Інша мініатура змальовує сцену лікування звиху рамени. На інших рисунках бачимо лікування всяких гудів припалюваннями і т. п.

Також ілюстрації в нелікарських старовинних рукописах дають багато матеріалу до пізнання старо-турецької медицини. Ось в однім історичнім рукописі з 12. віку (1115 р.) рисунок показує сцену оглядин славного цисаря сельджу-ків Махмета бен Меліха, якого розглядав тодішній знаменитий лікар Ебуля Берекіят, що спеціально прибув до недужого цисаря з Багдаду. При лікарських оглядинах цисаря асистує славному лікареві придворний лікар цисаря; на рисунку видно, як один лікар тримає руку достойного пацієнта і досліджує пульс, а другий кладе цисареві руку на чоло, справджуючи чи пацієнт не має гарячки.

Лікарі у столиці.

У столиці султанів Істамбулі лікарі мешкали в усіх ділянках міста. Начальний прибічний лікар султана був водночас міністром публічного здоров'я. Він розглядав осілу та здібности лікарів, що оселялися у місті та видавав дозвіл на відкриття лікарського кабінету, або замикав їх, коли йому щось не подобалося. Такий начальник лікарів, званий гекім-баші пильнував також, щоб у столиці число лікарів не було занизьким, тому новому лікареві видавали тільки тоді дозвіл на практику, коли один з осілих уже лікарів перестав практикувати.

Кімната прийнять.

Кімната прийнять турецького лікаря зображена на рисунку з 17. стол. На ній намисовано м. ін. велику шафу з полицями повними лікарських рукописів; поміж ними була завжди тодішня фармакопея (урядовий список ліків дозволених до ажитку). Крім того на полицях видно лікарські прилади та античні посуду, з яких тодішні турецькі лікарі виробляли ліки. Ліки приладжували особні помічники. Часом коли лікар не мав часу виготовити ліки, виписував рецепт, з якою недужий йшов до „актары“, торговця ліків, що був чиним в ролі аптеки.

Рецепти.

У турецьких архівах збереглися також рецепти старовинних лікарів. Цікаве, що на тих рецептах нема підпису лікаря. Таксамо в багатьох отеках високих достойностей найдено багато рукописів про авторювання недражливих та цілющих ліків. Для відріжнення тих ліків від небезпечних, що могли стати отрутою на відліплювали на пляшках наліпки „Пляшка для лікаря“. Старовинні турецькі лікарі були також потрохи філософами, як про це свідчить славний напис над дверима славного лікаря Абдул-хана Маалі, прибічного лікаря султана Махмуда II., що каже: „Тут можна дістати все, що собі бажаємо, з винятком ліку проти смерті“.

Один обіжаний купець у Львові, мотивуючи їм суду розводова скаргу, мотивуючи їм того жінка перемалювала собі довгі чорні волосся на вогнисто-руде.

До в'дома всього українського громадянства.

Конгресовий Комітет повідомляє все українське громадянство, що заповіджений у 70-ліття Товариства „Просвіта“ КУЛЬТУРНО-ПРО-

СВІТНИЙ КОНГРЕС не відбудеться в дні 25. і 26. грудня 1938 р. тому, що влада не дозволила.

Слідами Войцеховського...

„СКРЕСЛИТИ ІНВАЛІДСЬКІ РЕНТИ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ“.

На вівторковому засіданні бюджетової комісії пос. Вагнер реферував бюджет інвалідських рент і платень. У дискусії забрав слово пос. Целевич, який висунув цілу низку постулатів і заповів, що УТР зголомить внесок на зміну інвалідського закону.

Пос. Целевичеві відповів референт, пос. Вагнер. Він сказав, що коли сойм признав свого часу інвалідські ренти українцям, що в рр. 1918-1919 воювали в Польшею, то це був доказ такої

благородності, що багато людей цього не могло зрозуміти. Можна було сподіватися, що українці зрозуміють цей акт, але дійсність каже що іншого. Тому він, пос. Вагнер без порозуміння з урядом і владою Озону складає особисту заяву: доки українське громадянство не змінить свого становища до польської держави і польського народу, треба ст. 69 інвалідського закону в 1932 р., що признає українцям інвалідські ренти, скреслити.

АКЦІЯ Д-РА ШАХТА У ЛЬОНДОНІ

У льондонських розмовах д-р Шахт предложив план виїзду жидів з Німеччини. В британських колах цього плану не відкинули, але прийняли його не дуже прихильно; розглянуть його експерти 6-ох держав — членів утвореного в Євіані комітету для справ жидівських утисків.

Як пише „Дейлі Телеграф“, при кінці січня 1939. р. приїде до Льондону німецький міністр господарства д-р Функ.

ПРЕЗИДЕНТ ГАХА ВИЇДЕ НА СЛОВАЧЧИНУ.

През. Гаха виїде небагом на Словаччину. Щоб устійнити подробиці цієї поїздки, з Братислави виїхав до Праги мін. Сідор з начальником виїзду безпеки Кліновським.

ІТАЛІЙСЬКО-МАДЯРСЬКИЙ ДОГОВІР ПРО КУЛЬТУРНІ ВЗАЄМИНИ?

Як говорять у політичних колах Будапешту, відчас побуту мін. Чяно підпишуть там договір про культурні взаємини між обома державами. В Будапешті повстане італійський ліцей, у мадярських школах учитимуть італійську мову на бачі з французькою.

ПІСЛЯ МАДЯРСЬКОГО НАПАДУ НА СЛОВАЧЧИНУ.

ПАТ довідується з праських урядових кол, що пізнім вечором ліквідовано словацько-мадярський інцидент у безпосередніх переговорах між Прагою та Будапештом.

ДИПЛОМАТИЧНІ ЛОВИ.

У вівторок відбулись у Геделе лови, в яких взяв участь регент Горті, мін. Чяно, дипломатичний корпус та запрошені гості.

По повероті до Будапешту мін. Чяно приїхав делегацию місцевої італійської колонії, ввечором був на прийнятті у мадярського міністра чордонних справ.

МІНІСТР ЧЯНО ІДЕ ДО БІЛГОРОДУ.

Після повероту з Будапешту мін. Чяно виїде до Білгороду, куди запросив його прем'єр Стоядінович.

На сезон 1938-9

Модні солідні і дешеві

Жіночі і мужеські матеріали купуємо в українській блаватні „МАНУФАКТУРА“

вл. В. Козак і М. Ловалів

Львів, пл. Капітульна ч. 3.

НАПАД НА ПОСАДНИКА НЬЮ-ІОРКУ.

На посадника Нью-Йорку, Ля Гвардію, напав на сходах міської управи якийсь мужчина і побив його. Присутні нашко потурбували нападника. Виявилось, що це ірландець, мабуть умовно хворий.

МАНДЖУРСЬКИЙ ПОСОЛ У БУРГОСІ.

Перший манджурський посол у Бургосі зложив дипломатичні повноваження ген. Франкові.

З життя наших установ.

З ТОВАРИСТВА НАУКОВИХ ВИКЛАДІВ ІМ. П. МОГИЛИ.

Щоб познайомити основніше із Закарпаттям українську громаду у звязку з подіями від 11. жовтня ц. р. почавши, Т-во ім. Могилі подбало про наукові виклади про Закарпаття.

Д-р В. Пачовський, автор брошури „Срібна Земля“, подав географічний опис Закарпаття і зацікавив слухачів тамошніми переказами, легендами й історичними подіями. Докладно розказав він про закарпатську еволюцію після 1918 року, якої був свідком та учасником. В оживленій дискусії ред. Курдилик подав кілька плучних заміток до виводів прелегента про книгу дубу.

Д-р Д. Лукіянович змалював „весну народів“ (1848 р.) в Австрії і бурхливий 1849 рік та на цьому тлі провів докладну аналогію історичних подій і взаємин між Закарпаттям і Галичиною, між українцями і мадярами в рр. 1849., 1914, 1938. При тому звернув увагу слухачів на цінні студії Ів. Кресецького п. з. „Оборонна організація руських селян на галицько-угорським пограниччі 1848 і 1849 р.“ та „Баталіон руських гірських стрільців 1849—1850 рр.“ і захоував до читання „Зорі Галицької“ з 1848 і 1849 рр., що є не вповні використаним досі джерелом першої руки до історії тієї доби.

Микола Бабин на широко й докладно розвитумо тлі загальних відомостей про будову земної кори, послугуючись картами, рисунками та схимами, розкрив цікаву історію геологічного розвитку Закарпаття та подав перегляд важніших копалин, що становлять природні багатства Закарпаття. В дискусії забирали голос: інж. С. Пастернак, Сірій і Лясевиц. Вони подали цікаві і цінні доповнення, головнож про поклади кам'яної соли і ропи.

Добірна й численна аудиторія зібралась на виклад д-ра Свеніцького, що має за собою такі дві цінні студії, як „Матеріали до відродження Карпатської Русі“ (1906 р.) й „Огляд взаємин Карпатської Русі з Росією“ (1906 р.). Д-р Свеніцький говорив на тему „Взаємини Закарпаття з Галичиною у XVIII. й до половини XIX. стол.“ Із пильно та доцільно прелегентом призибраних і внятно навітлених досвідів та алсоланих фактів — прогледно зирнула промізна думка й тези про галицько-закарпатське даємини.

Загальні Збори Товариства наукових викладів ім. П. Могилі у Львові дня 16. ц. м. відбулись головою Т-ва д-ра Лєннеа Лувічовича і Головою Рату в такому складі: Ольга Шпановська, д-р І. Рачковський, д-р Ів. Свеніцький, професори: М. Бабин і Болдвар і Й. Назар; д-р Метельський, м-р Ковалик.

Під проводом Українського Гігієнічного Т-ва ставнимо всі разом, як його члени, до боротьби з найбільшою суспільною хворобою нашого народу — туберкульозом!

„Л О Т О С“, Львів, Сикстуська 21.

НОВИЧКИ.

— Чергове число „Діла“ появиться в п'ятницю 23. ц. м. тому, що в четвер 22. ц. м. припадає свято Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці. В п'ятницю вийде „Діло“ в нормальному часі.

— Повідоляємо ввічливо, що з днем 25. ц. м. переносимо Косметичний Кабінет „DISTINCTION“ на вулицю Сикстуську ч. 14, I. пов. Поширений і вивінуваний кабінет з останніми засягами техніки і знання дорівнює він тепер європейським заведенням. — Управа. 10-10

— У довгі зимові вечори маєте добру нагоду довести Ваші світлинки до порядку. Модерні німецькі фотоальбоми на складі тільки в єдиній українській фотокрамниці Екомп, Львів, вул. Сикстуська 29. Тел. 203-30. 1639 1—?

— П. Трикотарський шість-тижневий курс гдаштовує кооп. „Вовна“. Веде п. Зелена. Оплата за курс 8 зол. Зголошення: „Вовна“, Підвалля 1, або „Сільський Господар“, Руська 20, тел. 230-53. Початок 27. XII. в год. 17. 1—2

— Всч. ОО. Душпастирям і Катехитам під увагу! Зближається П. шкільне пір'яччя, найкращий час, щоб шкільні діти доповнили браки у своїх книжках. Тому замовляйте друге видання катехизму „Божя Наука“, одобрений Гр.-кат. Єпископатом і шкільною владою для IV. і V. кл. вселюдних шкіл. Ціна 1.— зол., при більшших замовленнях опуст. Замовлення слати: Канцелярія гр.-кат. Митрополічної Консисторії Львів, пл. св. Юра 5. 1—3

— „Свят-вечірні й різдвяні страви“. Книжка на часі! 80 сот., порто 25 сот. В книгарнях і в „Новій Бібліотеці“ Львів, Колцова 4. 2996 .7

— З янайкращих шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Гаушевський — рік оснув. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. I. пов., телефон 254-46. 2500 117—0

— Повторення відчиту д-ра Д. Донцова: „III. Німеччина“ в четвер 22. ц. м., год. 18. в салі „Бесіди“. 3008

Склад скла і порцеляни

лямп електр. і нафтових
Випозичальня начиння на шлюбні і забавні

ПАВЛИНА ЛЯНДАВ

Львів, ул. Казимира Великого 17

— Засідання Філозофічної Секції Наук. Т-ва ім. Шевченка відбудеться 24-го ц. м. в год. 6. увечір з таким денним порядком: 1. М. Рудницький: З техніки європейської та української повісти. 2. Поточні справи.

— У 125-ліття уродин Тараса Шевченка. Уряд Сов. України підготувається величаво відсвяткувати нещадні роковини 125-ліття уродин Т. Шевченка. З передової статті київських „Вістей“ з 16. ц. м. виходить, що підготування праця до свята посувається дуже повільно наперед. Державне Видавництво Сов. У. країни (Держлітвидав) видало „Кобзаря“ ледя в кількох тисячах примірників. „Вісти“ нарікають, що дотепер не видало брошури з думками Шевченка (?), про Леніна, Сталіна, Горького і т. п. Будова музею Шевченка при його могилі під Каневом дотепер нескінчена. „Вісти“ з обуренням осуджують факт, що партійний комітет не прийшов з допомогою колхозникам села Маріїнське на Полтавщині, де мешкав якийсь час поет та які віднеслись до окружного ювілейного комітету з проханням відгородити дуб, під яким пересиджував часто Шевченко. „Вісти“ недоволені теж з діяльності київського комітету і звизають партійні органи перебрати організацію ювілейного свята у свої руки.

— Ревізії й арештування в Золочеві між українським народом перевела поліція в дні 13 і 14. ц. м. Частина арештованих виїхала на

Redaktorzy: dr Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyckij. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo”, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo”, Lwów.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видавець: Товариство Видавниче „Діло”, Львів. З друкарні „Діло”, Львів.